

„Edinost“

zhaja enkrat na dan, razen nedelj in praznikov, ob 6. uri zvečer.

Naročnina znaša:

Za celo leto . . . . . 24 kron
za pol leta . . . . . 12 „
za četrt leta . . . . . 6 „
za en mesec . . . . . 2 kroni

Naročnino je plačevati naprej. Na naročbe brez priložene naročnine se uprava ne ozira.

Po tobakarnah v Trstu se prodajajo posamezne številke po 6 stotink (3 nč.); izven Trsta pa po 8 stotink (4 nč.).

Telefon št. 870.

Edinost

Glasilo političnega društva „Edinost“ za Primorsko.

V edinosti je moč!

Oglasi

se računajo po vrstah v petito. Za večkratno naročilo s primernim popustom. Poslana, osmrtnice in javne zahvale domači oglasi itd. se računajo po pogodbi

Vsi dopisi naj se pošiljajo uredništvu. Nefrankovani dopisi se ne sprejemajo. Rokopisi se ne vračajo.

Naročnino, reklamacije in oglase sprejema upravništvo. Naročnino in oglase je plačevati loco Trst.

Uredništvo in tiskarna se nahajata v ulici Carintia št. 12. Upravništvo, in sprejemalje inseratov v ulici Molin piccolo št. 3, II. nadstr.

Izdajatelj in odgovorni urednik Fran Godnik.

Lastnik konsorcij lista „Edinost“.

Natisnila tiskarna konsorcija lista „Edinost“ v Trstu.

Brez pomoči!

Kadar-koli smo zapleteni v kako polemiko zaradi naših medsebojnih razmer, vzlasti pa zaradi razmer na Kranjskem, nam svetujejo nekateri prijatelji: Pustite jih pri miru, saj vidite, da ne pomaga nič, saj vidite, da so jedni in drugi postali nepristopni za besedo v zmislu pomirjenja, za vsako svarilo, če tudi je narekivano od očitega rodoljubja! Mi vemo in smo uverjeni, da so ti gospodje dobri prijatelji naši, da simpatizirajo z nami in da nam dobro hočejo; da so nam celo tesni somišljeniki tudi v presojanju slovenskega prepira in da nam le zato svetujejo, naj ne govorimo o bojih med strankama na Kranjskem, ker vidijo, da nič ne pomaga. Pa tudi mi sami smo že sklepali nejednokrat, da bomo sledili tem nasvetom. Ali vsakokrat smo se uverili, da sklepati je jedno in izvrševati sklepe je drugo. Le ukazuj glavi, naj ne misli! Le ukazuj sreči, naj ne utripuje in naj ne čuti! Le ukazuj duši, naj se ne veseli ali naj se ne žalosti! Le ukazuj svojemu bistvu, naj se odteza utisom, ki jih napravljajo dogodki okolo tebe. Le ukazuj in se upiraj, ali tvoja pamet bo mislila dalje in bo delala svoje zaključke; tvoje srce bo čutilo in bo utripalo; duša se ti bo žalostila in veselila in tvoje bistvo bo prejemale utise, ki jih ustvarjajo dogodki, in se ne bo menilo za vse dobre sklepe.

Tako smo ustvarjeni, taka je naša prav. Mi moremo sklepati, kolikor hočemo, da se ne bomo brigali za to, kar se dogaja križem naše domovine in da bomo skrbeli le za to, kar se godi v najtesnejem krogu okolo nas, ali prirojeni nam čut skupnosti, zakon narave, ki sili na vzajemnost med vsem, kar si je sorodno po rojstvu in krvi, sili tudi nas, da se preko vseh nasvetov in sklepov in preko vseh razmer le povračamo k dogodkom, ki interesirajo našo pamet in nam vne-majo sreče in dušo.

Torej že moment narodne skupnosti nas sili, da se brigamo za to, kar se godi v drugih slovenskih pokrajinah, in da se še posebej brigamo za dogodke v deželni zboru Kranjskem!

Ali k narodnemu momentu prihaja tu še drug moment: oni vsakemu bitju prirojeni nagon po samoohrani, želja po ohranitvi svoje ekzistence. V deželi kranjski bi mogel

biti naš živelj absoluten gospodar in iz deželnega zbora kranjskega bi mogla in morala prihajati inicijativa za mnogokatero akcijo pokrajinskih Slovencev v prilog.

Tu bi mogli žugati z represalijami, tu bi mogli pritiskati na vlado, tu imamo jedino izdatno orožje proti vladi in preko vlade tudi proti nasprotnikom. A še tu, kjer bi bili lahko mogočni, se ubijamo sami in se po razmerah, ki so nastale med nami, delamo obnemogle! Jedino orožje, ki je imamo, dajemo iz rok.

In kako orožje! To nam je povedal večeraj naš zagrebški sodruknik v uvodnem članku ozirom na deželni zbor dalmatinski. A to, kar je pripovedoval, kako bi ta deželni zbor lahko pomagal Slovanom istrskim, velja v polni meri tudi za deželni zbor Kranjski ozirom na rojake v Primorju in na Kororščem! Kako represalijo bi lahko izvrševala ta dva deželna zbora, koliko bi nam lahko pomagala! Da bi n. pr. naši večini v teh dveh deželnih zbora izjavili slovesno: dokler ne bodo večine v zbornicah v Poreču, Trstu in Celovcu pravičneje nasproti Slovencev, dotlej ne bomo dovoljevali ni predlogov ni interpelacij v nemškem oziroma laškem jeziku, ne bomo volili Nemcev in Italijanov v noben odsek in bomo — ako bo potrebno — tudi z fizično silo zabranjevali vsako nemško ali laško besedo, ako bi — na kratko povedano — slovenski večini v deželni zboru Kranjskem in Dalmatinskem jedinstveno, strogo in neizprosno posegnili v zglede, ki jih dajejo večine v Poreču, Trstu in Celovcu, pa bi že videli, kako bi imponiralo to nasprotnikom in kako bi vplivalo to na vlado, da bi pritiskala na rečene večine in jim svetovala: bodite pametni, bodite prijenljivi!

Tako bi lahko bilo in bi moralo biti. A kako je? Kako je, to nam je pokazal predvečerajšnji dan v deželni zboru Kranjskem, kjer smo doživeli žalosten prizor. Kjer bi smeli pričakovati represalij in pritiska proti Nemcem in Italijanom, a rojakom ob periferiji v prilog, ne le da ne vidimo in ne slišimo nič od vsega tega, ampak vidimo marveč, kako so Nemci — naj se nam oprostita nelepa primera — kakor petelin na gnoju. Od kje naj bi prišel respekt pred narodom slovenskim, od kje pomoč rojakom, ki si sami ne morejo pomagati?!

Šla sem potem še nekaj na izprehod s sošolkami v Latermanov drevored in pod Tivoli, kjer je neka Lončnik spendirala za nas pet čokolad s pecivom. Bil je sijajen dan!

No, doma sta me moji dve gospodinji nekaj nezadovoljno gledali. Na vsa moja vznese-na, bučna pripovedanja, dobivala sem kratke, suhe odgovore, zvečer pa je starejša pozvala mlajšo, naj kaj čita. In mlajša je vzela knjigo »življenje svetnikov« in je čitala povest sv. Roze Limanske, ki je imela velike lepe lase, a si jih je odrezala, ker so lasje mladim deklicam mnogokrat »peklenska veriga«, s katerimi jih peklenšček vleče v pekel... Tako je bil zaključen prvi dan, s katerim sem bila povsem zadovoljna.

In vendar nisem bila tako slaba. Malo je človek menda lahko navihan! In v meni je bilo včasih toliko življenja, da sem menila, da se razletim, če ne uporabim to bogastvo v kako veliko, famozno norost. Vedno je bilo kaj na programu. Koliko je bilo samo v šoli vrišča! Imeli smo dva tabora: slovenski in nemški. Prvi je bil v veliki manjšini, a gotovo je bil bolj energičen. Na zadnjih klopek je kraljeval in spomladi smo črgale brezštevilno cvetov z lip na poljanskem nasipu za dostojno adjustiranje našega kluba. Nasprotnice so nosile vsaki dan čudovite šope plavice v šolo, katere smo vselej brez usmiljenja kon-

Potem pa nam še zamerjajo, ako ne moremo molčati o razmerah na Kranjskem in jih obojamo. Mi smo vajeni temu, da obe stranki odvrtači krivdo od sebe in jo zvrtači na nasprotno stranko. Nam pa ni čisto nič pomagano s tem, ako Peter pravi, da je Pavel kriv, nam ni pomagano s tem, da vemo za vzroke tem žalostnim razmeram, ki paralizirajo še ono moči, kar bi jo lahko imeli: mi vemo in občutimo le efekt vsemu temu. A ta je tudi za nas žalosten. Nedolgo temu nam je bila prilika govoriti z nekim gospodom s Kranjskega in ta je menil: Zakaj se razgrevate radi prepira na Kranjskem, saj ti vam ne more škoditi, ker vžle prepiru ostajajo simpatije obeh strank do vas nezmanjšane. Hvala lepa! Saj škoda, ki jo provzročita prepir na Kranjskem, ne obstoji v tem, da bi stranki kaj storili na našo škodo in z namenom, da bi nam škodili, ampak v tem, da zbok mejsebojnega prepira ne moreti nič storiti za nas!! Ako bi bile mej njima vsaj znaosljive razmere, bi bili tako močni, da bi lahko ne le žugali, ampak tudi dejanski vršili represalije; v sled prepira pa se nam nasprotniki smejejo celo tam, kjer bi lahko pritiskali, kjer bi lahko pomagali svojim bratom in kjer bi jih vezala tudi dolžnost, da pomagajo. Represalije v Ljubljani in v Zadru tlačenim rojakom v prilog bi bile v narodno dolžnost, bi morale biti imperativ narodne vzajemnosti! V sled mejsebojnega prepira, v sled mejsebojnih žalostnih razmer, pa izostaja vsaka akcija in pokrajinski Slovenci ostajajo brez pomoči! Ali oni, kdor je kriv, bodi Peter, bodi Pavel, naj si zapomni, da vsako škodo, ki je trpimo ob periferiji, bo trpela konečno narodna skupnost! Zaključujemo z večerajšnjimi besedami Dinka Politica: Dixi et salvavi animam meam!

Za jednakopravnost.

Interpelacija poslancev Spinčiča, dra. Laginje in tovarišev do ministra za notranje stvari v seji zbornice poslancev dne 16. marca 1900.

C. kr. poštna uprava v Trstu — brz-kone sporazumno s c. kr. namestništvom — se je v minolem mesecu odločila, da je na poštne pečate v Škedenju, okolice tržaške, priredila slovensko ime Škedenj, kakor tudi

fiscirale in uničile, kjer-koli smo jih mogle zaseči. V pavzah in pred uro so se bili razgreti besedni boji. Slovani in Germani, hej, vso zgodovino smo prebrskale in menda nikdar pozneje nisem vedela toliko slovenske zgodovine in slavnih imen, kakor tedaj. Pif! Paf! Kakor bombe so treskala imena iz naših vrst in kar zaropotalo je navdušenja, kadar smo naše protivnice za hip ugnale. Tam jih jih je bilo seveda več, ali kje je bila njihova navdušenost proti naši! In me smo imele imenitne glasove in če drugače ni šlo, tolkle smo z žezli po klopek, da je bil cel sodni dan v razredu.

Nune so, kakor je že bilo, pritezale te sem, one tja.

Ljubljenske nasprotne stranke niso bile vseč nam in naše ne onim. Učiteljica risanja, ročnih del in računstva je bila odločna Nemka. Ali znale smo jo jeziti. Imele smo narisati neko zavijanje traka v poljubnih barvah. Me »slovenske« smo se seveda domenile v jedren dušek, da narišemo trobojnico. Da bi še bolj bodla v oči, smo ozadje poornile s tušem. Ali je bilo veselje, ko smo oddayale svoje risbe in so se oči nune vedno bolj jezno svetile! Me smo nedolžno skomigavale z ramami in se sklicevale na »poljubne barve«, med tem pa smo se šepale in suvale radosti.

(Pride še.)

italijansko Servola, in je s tem vsaj deloma ustregla faktičnim razmeram ter zadostila opravičenim zahtevam tamošnjih prebivalcev.

Iz krogov gospodolovne stranke italijanske so se dvignili protesti proti prireditvi slovenskega imena, kakor da je to motenje njih posestnega stanja in pristransko povspesevanje slovenskih rogovilenj od strani vlade. Oni so zazrli v tej odredbi nadaljevanje kratenja, vršečega se po načrtu, in zževanja njihovih narodnih in kulturnih pravic, in so to odredbo označili kakor lahkomišljeno zlorabo državne oblasti, idočo za tem, da v zvezi z drugimi odredbami potlači italijanski narod v Trstu in v Primorju.

Poznavatelji razmer in postopanja toliko e. kr. oblasti kolikor imenovanih krogov v Trstu in v Primorju, se ne čudimo takim glasovom poslednjih. Le-ti so se priučili, da ne le v avtonomnem delokrogu postopajo absolutno, despotično, brezobzirno, ampak da zapovedujejo tudi po cerkvah, šolah in na vseh poljih javne uprave, in da prepečejo tudi najmanje poštene pravice Slovencev, oziroma Hrvatov, ker si domnevajo, da Trst in obe drugi primorski provinci so italijanske provincije.

Da se pa javno menenje po njih protestih v tej stvari ne zavede na krivo pot, bodi povdarjeno tu nastopno:

Škedenj je kraj, v katerem bivajo Slovenci že od starih časov, gotovo od časov, ko so predniki izvestnih sedanjih prav mnogih gospodov Italijanov v Trstu bivali Bog ve kje, gotovo pa ne v Trstu.

Po zadnjem, od magistrata izvedenem ljudskem štetju šteje Škedenj 1997 Slovencev in le 565 Italijanov in 5 Nemcev.

V resnici je Škedenj — izvzemši nekoliko v noveje čase priseljenih italijanskih rodbin — obljuden od samih Slovencev, in le-ti so pač najbolje spričevalo v dokaz narodnosti tega kraja in pristnosti imena, s katerim označujejo ta kraj.

Ime Škedenj rabijo splošno prebivalci tega kraja in bližnjih in oddaljenih krajev, ne izvzemši mesta tržaškega, in sicer od starih časov njih naseljenja.

Ne samo e. kr. upravne oblasti so morale vsprejeti in odobriti ime Škedenj, ampak tudi avtonomne oblasti mesta tržaškega so ga rabile do pred malo časa: do pred 4 do 5, pravim štirimi do petimi leti je bila javno, na steni, določeni za javnost, obešena železna tabla, na kateri je bilo čitati jedini napis, izveden v reliefu: »Selo Škedenj. Občina Trst«, krajna tabla, ki je v času znane afere tabel na Primorskem izginila na jako karakterističen način, da se je od strani avtonomnih oblasti v Trstu nadomestila z italijansko-nemško-slovensko, na kateri pa je napisano le italijansko ime Servola in na kateri popolnoma pogrešamo pravo slovensko ime Škedenj.

Z ozirom na to in z ozirom na interpelacijo posl. Spinčiča, Nabergoja in tovarišev od 23. maja 1894, na katero, žal, še nismo dobili odgovora, si dovoljujejo podpisani nastopno vprašanje do njegove ekscelence gospoda ministrskega predsednika kakor načelnika centralne vlade in voditelja ministerstva za notranje stvari:

Ali je njegova ekscelencia pri volji odrediti potrebno, da ostanejo ne le poštne pečate v Škedenju in ono drugo malo slovenskih oziroma hrvatskih napisov v provinci tržaški in v vsem Primorju, ampak da se slovenski, oziroma hrvatski napisi prirede na vseh javnih uradih in pečatih v vsem obseju Primorja, v zmislu prava in zakona, da bo o'govarjalo narodnim odnošajem.

Politični pregled.

TRST, 28. marca 1900.

Is deželni zborov. V deželnem zboru Moravskem je poslanec Začek podpiral prošnje mest in kmečkih občin v okraju Zábřeh, da bi se češki gimnazij v Zábřehu prevzel v državno upravo; govornik je opozarjal na dejstvo, da je zavod dobro obiskan ter da je v omenjenem okraju 6 nemških srednjih šol, a nobene češke, dasi v okraju poleg 60.000 Nemcev prebiva tudi 80.000 Čehov. Govornik upa, da bosta deželni zbor in vlada podpirala navedene peticije. — Posl. Šefčík je interpeliral namestnika zaradi kršenja ravnopravnosti v zunanjem uradovanju državnih oblasti na Moravskem, z napisi, pečati itd. ter zaradi izključne rabe nemškega jezika na moravskih šolskih uradih.

Deželni zbor Niževstrijski so otvorili včeraj. Deželni maršal se je v prisrčnem govoru spominjal umrlega poslanca Dumbe. Zbornica je izvolila zapisnikarje in nekoliko odsekov.

Deželni zbor Štajerski je včeraj izvolil odseke.

Slovenski deželni poslanci štajerski se ne vdeležujejo sej in utemeljujejo ta sklep s tem, da bi jih v zbornici le napadali, zunaj zbornice pa zasramovali. Mi umejemo sicer razloge štajerskih slovenskih poslancev, ki jih navajajo za ta sklep, ali bojimo se, da bodo nasprotniki baš ta sklep smatrali kakor nov dokaz, kako pohlevni in boječi smo Slovenci. A to jih bo le utrjevalo v prepričanju, da je njih taktika prava, zbok česar bodo le vspešno nudili za nadaljevanje politike intranšigence. Sedanji Nemci so nasledniki srednjeveških vitezov; nprav teh vitezov jim je ostala in zato so njih cilji in njih načela še danes nasilna, da nimajo smisla ni za pravico, ni za resnico.

Istotako je deželni zbor Tirolski včeraj izvolil odseke ter odobril volitve. Posl. Welponer je predlagal za l. 1900—1901. po 22.500 kron prispevkov v povspesevanje obrti, to pa le pod pogojem, da se tudi država udeleži te akcije. — Prihodnja seja bo v soboto.

Iz Gradca nam pišejo: Jaz sem se bil izrekel v Vašem listu proti politiki abstinence in sem navel razloge za to.

Slovenski štajerski poslanci pa so, kakor se zdi, sklenili, da se ne bodo udeleževali zasedanja deželnega zbora. Dobro! Po dolžnosti narodne discipline se pokorim tudi jaz. Ali, če so že naši poslanci sklenili, da bodo izvrševali politiko »proč od Grada«, tedaj pa pričakujemo, da bodo tem intenzivnejše delovali doma po shodih, katere naj prirajajo nedeljo za nedeljo, da ljudstvo poučijo, kako more poslance podpirati! Naj si vzamejo za vzgled nemške radikale! Ljudstvo potrebuje pouka. Če je ljudstvo nevedno, se seveda lahko da tlačiti, a če se mu pove in razodene krivice, bo pa nastopalo z elementarno silo.

Nemci bodo morda seveda sedaj Slovencem očitali malomarnost, češ, v odseke smo jih volili, a nočejo priti. Zato treba povedati kmetu, da je to samo pesek v oči. Kajti če je tudi kakov Slovenec voljen v odseke, vendar Nemci s Slovenci ravnajo, kakor se jim poljubi. Mi Slovenci ne moremo delovati z deželnim odborom poprej, dokler se za spodnji Štajer ne ustanovi posebni vladni oddelek kakor se je ustanovil za Italijane na Tirolskem.

Torej na delo in med ljudstvo, da bo to samo tirjalo, česar potrebuje za svoj obstanek, gospodarski in narodni!

Baron Florijan Zeimalkovski. Dne 27. t. m. je umrl na Dunaju baron Florijan Zeimalkovski, bivši mnogoletni poljski minister-rojak, v 83. letu svoje dobe. Mož je imel viharno življenje zaseboj. Že leta 1841. so ga zaprli in deli pod obtožbo radi veleizdaje. 3 in pol leta je bil v preiskavi in potem obsojen na smrt, a cesar ga je pomilostil. Gibanja leta 1848. se je živahno udeleževal in je bil člen državnega zbora v Kromerizu. Na potu v domovino so ga prijeli v Olomuecu kakor politično sumljivega in ga internirali v Tirolu. Ob ustaji leta 1863. je bil zopet kompromitiran in ga je vojno sodišče zopet obsodilo na tri leta, a leta 1867. ga je cesar že imenoval podpredsednikom drž. zbora. Leta 1873. je bil imenovan ministrom za Galicijo in je ostal na tem mestu do leta 1888., na kar se je umaknil v zasebno življenje. Tako se sučejo stvari: iz politično »sumljivih«, iz veleizdajic postajajo polagoma svetovaleci krone.

Angleško človekoljubje. Lord Roberts, vrhni poveljnik angleških čet v južni Afriki, se je oglasil s protestom proti rabi ekspanzivnih krogel. Na to opazja angleški list »War Against War«: Lord Roberts je dvignil prigovor proti rabi ekspanzivnih krogel, expanding bullets. Ekspanzivna krogla je »Dum-Dum-krogla«, katere rabo smo mi branili na konferenci v Haagu, a proti kateri so protestovale vse druge vlasti. Odkar pa so ekspanzivne krogelje rabijo proti nam, smo še le našli, da je to grdo kršenje vojnih običajev. Tako vplivajo dogodki na sodbo ljudi! Ali prav mej tem, ko lord Roberts v Transvaalu protestira proti ekspanzivnim krogelam, se v tovarni za orožje Webleya za angleško vojno izdeluje po sto revolverjev na dan za tako imenovane manstopping-krogelje, katerih izrečna lastnost je ta, da se v človeškem telesu raztezajo. Prav lepo smo torej obhodili okrožje kompasa: na konferenci v Haagi smo branili ekspanzivne krogelje, v južni Afriki protestujemo proti rabi istih, a v Birminghamu jih fabriciramo na veliko za rabo proti Burom.

Take sodi angleški list o »človekoljubju« Angležev in o hinavstvu Roberts, a civilizovanemu svetu ne preostaja drugega, nego da se zgraža na taki okrutosti in na drznosti, ki hoče, da se barbarstvo vrši v imenu, — človeške kulture! Civilizovani svet mora gledati vse to, ker p. n. gg. diplomatje menijo, da imajo vezane roke po formalitetah mednarodne uljudnosti in ker pobijalec v južni Afriki noče priti na misel, da bi zahtevali, naj jim kdo zaustavi roko. Nazori gg. diplomatov o pravu in pravičnosti so pač včasih zelo — čudni.

Tržaške vesti.

Shodi po okolici. (Zvršetak.) Dvorana gostilne »pri Matevžu« v Kolonji je bila naltlačeno polna volileev. Gosp. dr. Slavik je pozdravil dolece v imenu pol. društva »Edinost«. Razložil jim je važnost volitev, s katero izvršuje vsaki volilec svojo pravico do sovlade, podeljeno mu po konstituciji. Pozivljaj je volilec, naj posvetijo Italijanom, ki bodo ponujali okoličanom svojega kandidata. V staro mesto naj gredo in na Reno, pa naj pomagajo svojim bratom iz one grozne moralne in materijalne bede! Tja naj zanesejo svojo slavno kulturo, a nas slovenske okoličane naj pustijo na miru, naj nas pustijo, da si izvolimo za zastopnika moža naše krvi, našega jezika. Italijanski meščani so naši politični nasprotniki in kakor taki imajo ves interes, da nas tudi gospodarski podjarmljajo in ugonobljajo. Oni hočejo našo gospodarsko propast, da bi nas tudi politično obvladali, da bi nas lažje poitalijančili. Zato ne moremo od njih pričakovati, da bi nam iz svoje volje kaj dali. — Če si izvolimo za poslance same Slovence, bodemo imeli vsaj šest mož v zboru, ki se bodo za naše koristi potegovali, sicer — nobenega! Govornik je naznanil občinstvu, da je bil na shodu zaupnih mož proglašen kandidatom do sodanji poslanec gosp. Ivan Marija Vatovec. Opozarjal je, da tu ne gre za osebo, ampak za višje namene. Ako volilec oddaja svoj glas za g. Vatoveca, protestirajo proti nasilstvu vladajoče italijanske klike, proti irredenti, proti italijanskim uniformam, proti premoči židovskih pijavk in dokažejo, da je okolica še vedno slovenska, zavedna, vredna enakopravnosti, da Trst ni še zrel za italijansko državo!

Volilec g. Josip Negode je priporočal kandidata, ki se je pokazal odločnega in zanesljivega narodnjaka in podpornika narodnih podjetij. Pozivljaj je volilec, naj se udajo disciplini, naj opustijo vse eventuelne osebne pomisleke, simpatije in antipatije, a pred očmi naj jim bo le stvar — naša sveta stvar! V poljudnem zares krasnem govoru je pojašnjeval nevarnosti, katere nam pretijo od naših dobrih sodeželanov, in je dokazoval njihove za okolico in državo pogubne nakane.

Po navdušenih besedah odbornika gosp. Andreja Černeta, ki je pobijal nazore nekega volileca, hotečega po vsej sili drugega kandidata ter grozečega, da bo sicer kandidiral na svojo roko, in je pozivljaj naj se vsi udajo narodni disciplini, da dokažemo, da smo zreli možje a nikaki »ččavi«, ustal je g. Stanko Godina, ki je govoril volilecem na srce, naj vsi volijo onega, ki bo proglašen kandidat, in naj se zove ta Peter — ali Pavel! Izjavil je, da valed svojih zasebnih razmer mora odločno odklanjati kandidaturu, katero so mu prišli ponujati nekateri volileci. Naj bi mu ustregli s tem, da volijo

proglašene kandidata. Tu ne gre za osebo ampak za stvar! Ohraniti moramo slovensko okolico sicer gorjé nam! Tudi ta govornik je v priprostitih a navdušenih besedah pojašnjeval naše tužne razmere, grde nakane naših nasprotnikov in krivice, ki se nam gode in katerim se moramo postaviti odločno v bran v svojo korist in v korist naše države!

G. dr. Slavik je na to dal na glasovanje kandidaturu g. Ivana Marije Vatovca, ki je bila sprejeta soglasno.

Po zborovanju se je razvila lepa narodna zabava ob ubranem petju kolonjskih in svetovivanskih pevcev. Gg. dr. Slavik in Negode sta napila vrlim kolonjskim pevcem ter slednji jih pozivljaj, naj zberejo svoje zares izborne pevске moči v društvo.

Zakaj smo reklamirali?! Na to vprašanje smo odgovarjali že včeraj, a hočemo danes še. Reklamirali smo in bomo vsako leto tudi za mesto, ker so volileci IV. razreda tudi volileci za državni zbor, ki volijo skupno z okolico. Na zadnji državnozbornski volitvi smo v zvezi vsej divji agitaciji propadli le za nekaj nad 200 glasov, a letos smo pridobili v IV. razredu in za okolico kakih 500 glasov. Ali umejo sedaj naši — čudaki, zakaj so ti novi volileci velike važnosti za nas, četudi letos niso volili?! Nadaljnje opazke pridejo še.

Volitve v IV. volilnem razredu za mestni svet tržaški. Na včerajšnji volitvi v IV. razredu je zmagala »Democratia« sè svojimi kandidati. Ob 6. uri zvečer so zaključili oddajanje glasovnic; skrutinij je trajal do polnoči. Od 1997 volileev IV. razreda se je volitve udeležilo 1064. Med izvoljenei so: dosedanji mestni svétniki: Karol Banelli z 905 glasov, Antou Barison 869, Lovrene Bernardino 883, tiskar Mihael Bratos 952, Edgard Rascovich 919, dr. Ernest Spadoni z 921 glasovi; na novo voljeni so: gostilničar Rudolf Baschiera z 815 glasovi, kavarnar Ivan Fanelli z 775, zdravnik dr. Emil Marcus z 905, šolski vodja Josip Müller z 925, mesar Josip Pierobon z 886 in odvetnik dr. Alfred Zanolla z 928 glasovi.

Lista »demokratov združenih z neodvisnimi socialisti« z dr. Dompierijem na čelu, je ostala v znatni manjšini. Dr. Dompieri je dobil le 355 glasov.

Te številke naj si ogledajo oni naši, ki so menili, da bo Bog ve kaka zmešnjava na teh volitvah, katero naj bi bilo društvo »Edinost« izkoristilo!

Müller-Orsettich. — **Vprašanje do visoke vlade v interesu slovenskih učiteljev.** Predmet je velevažen in nas sili, da se še enkrat povračamo k njemu. Vsi vemo, da so učitelji slovenske narodnosti v Primorju mnogokrat občutno kaznovani tudi za stvari malenkostne naravi. Zgodovina soške doline bi vedela marsikaj povedati o tem. Tržaške volitve pa so nam prinesle eklatanten dokaz, da vse drugače se meri Italijanom, ali bolje povedano: psevd-Italijanom. Le-tem je dovoljeno vse. Dokaz za to imamo v izvolitvi komunalnih učiteljev Müllerja in Orsetticha za občinska svetovaleca, katero izvolitev je priporočalo društvo »Associazione Democratica«, torej društvo, katerega poznani voditelji so v mestni zbornici tržaški o mnogih prilikah govorili govore, ki bi bili jako patrijotični, ako bi se bili govorili — v Rimu, govore, ki so izzvenevali v željo, da bi solnee, ki se sveti na nebesnem svodu, vspenjajočim se nad Tibro, skoro vrglo svoje žarke tudi nad Trst! To je bilo dovolj jasno povedano, da ne moremo biti v dvomu gledé tega, kaj čutijo gospóda v svojem sreju, in torej ne moremo biti tudi v dvomu gledé tega, kaj je društvo »Associazione Democratica« in kakov je njega program!! Vendar se komunalna učitelja Müller in Orsettich nista zbala kandidirati pod zastavo tega društva!! Več odkritosti ni mogoče zahtevati in le občudovati moramo pogum teh dveh gospódob.

Sedaj pa naj napišemo svoje zaključke. To, kar hočemo reči, je že izraženo v naslovu te notice: naše besede niso naperjene proti Müllerju in Orsettichu in njihju svobodi v izvajanju svojih političnih nazorov in narodnega prepričanja, ampak za jednako svobodo slovenskim učiteljem!! Mi zahtevamo od vlade, naj vsem narodnostim meri z jednako mero! Mi si dovoljujemo vprašanje: Ako misli vlada, da učitelji, ki se javno pripoznavajo k stranki, o kateri je znano, da njej narodni in državnoopravni cilji leže okraj mej te države, niso nič zgubili na svoji vsposobljenosti za upravljanje tako važne službe, kakor je učiteljeva, ki je spojena s toliko odgovornostjo pred Bogom, državo in

narod v tej državi — ali misli odslej še prosledovati naše slovenske učitelje, ako so bili toliko odkritosrčni, da niso mogli skrivati svoje pripadnosti k naši narodnosti, oziroma svojih političnih nazorov?!

Odgovor na to vprašanje je nujno potreben, da se bodo naši slovenski učitelji vedeli ravnati!

Porotno sodišče. Včeraj je bil 23-letni dosesaj nekaznovani kamnosek Ivan Ukmar s Proseka, ki je dne 24. julija m. l. v prepiru prebodel Frana Rupelja ter povzročil njegovovo smrt, obsojen v 4 leta težke ječe.

To je bil veletragičen slučaj, ki je vzbudil občje sočutje z obema družinama, prizadetima po njem. Veletragičen zato, ker sti obe družini, in še sosebno preminoli in današnji obsojenec živeli v tesnem prijateljstvu, ki se je ohranilo — in to je ganljivo — tudi preko te nesreče. Iz obtožnice posnemamo: Dne 23. julija m. l. so nekateri mladeniči na Proseku priredili javen ples. Med njimi je bil tudi Fran Rupel. Ker Ivan Ukmar ni bil pozvan v prirejevalni odbor, se je čutil žaljenega in je zasmehoval prireditelje, zbok česar je prišlo dne 24. julija na javnem trgu do prepira mej njimi, in sosebno je prišlo do besed med Rupelnom in Ukmarjem. Ob 10. uri zvečer so se zopet srečali na cesti Rupel in Ukmar s prijatelji. Tu je zopet prišlo do besed in Rupel je dal Ukmarju zaušnico, v isti hip pa je slednji zamahnil z nožem in sunil Rupelna v trebuh tako silno, da se je le-ta bolešno ječaje zgrudil na tla. Ukmar je pobegnil, Rupelna pa so prenesli k zdravniku. Dne 26. julija je Rupel umrl. Zaradi tega dogodka je državno pravdnštvo tožilo Ukmarja radi zločina umora in tatvine, ker si je v gostilni Lukševi prisvojil oni nož.

Na razpravi se je Ukmar izjavil nekrivim, trdè, da ga je ob 7. uri zvečer zaustavil pok. Rupel češ, da imata še jeden račun med sabo. Rupel, da mu je grozil. Po 9. uri zvečer je bil v gostilni Lukše, in ko je za trenotek šel iz gostilne, je čul krik: Slovec jih dobi nočoj! To ga je prestrašilo, da je zbežal zopet v gostilno in si je prisvojil nož v obrambo, a ne da bi imel kak slab namen. Potem je šel zopet na trg v družbi z Rebulo. Tu je srečal Rupelna, ki mu je zopet grozil. Oddaljal se je in pozneje je zopet srečal prireditelje plesa in med njimi Rupelna. Vsi so ga žalili, a on jih je prosil, naj ga puste pri miru. Rupel pa ga je udaril. Nastalo je pehanje in v bojazni, da ga hočejo pobiti, je, ne vedé, kaj dela, potegnil nož in je zadel Rupelna, ki mu je prišel najbližje. Potem je zbežal in je ležal na planem do jutra. Naslednjega dne se je stavil sodišču.

Priče so izrekle več ali manj v zmislu obtožbe, zlasti pa, da je Rupel apostrofiral Ukmarja radi žaljenja: Vi ste sami čevljarji. Priča Alojzij Čuk je menil, da Ukmar ni mogel biti posebno pijan. Priča Fortunat Sezina je povdarjal, da ni res, da bi bili vsi Ukmarja žalili. Priča Fran Pirjavec je miril, ali kakor bi trenil, je Ukmar potegnil nož in ranil Rupelna. Ni videl, da bi bil pokojni prej udaril Ukmarja. Priča Rudolf Trobec je izjavil slično, samo to je potrdil, da je obtoženeec res prosil, naj ga pusté v miru in da je pokojni udaril obtoženeca. To isto je potrdil tudi priča Filip Cibic. Istotako je priča Ivan Rebula ugodno izjavil za obtoženeca. Priča Antonija Rebel, natakarića v gostilni Lukša, je izpovedala, da je bil obtoženeec splošno priljubljen. Ni vedela, da je obtoženeec v njih gostilni vzel nož. Zdravniki izvedenci so izpovedali, da je Ukmar povsem normalen človek, da torej ni možno izključiti njegove odgovornosti za to, kar je storil. Po govorih državnega pravdnika in branitelja dra. Breitnerja so porotniki izrekli svoj verdikt, s katerim so zanikali vprašanje, glaseče se na umor, in so potrdili vprašanje ubojstva. Tudi vprašanje glede tatvine so zanikali.

Okrajna bolniška blagajna. Zadnji teden je bilo prijavljenih 477 slučajev bolezní, 590 oseb je bilo proglašeni, da so zdrave, 1040 jih je nadalje ostalo v zdravljenju. Med poslednjimi je 128 takih bolnikov, ki so ponesrečili na delu. Predstopkov proti predpisom zdravnikov je bilo 180. Na bolniških podporah se je izplačalo tekom zadnjega tedna 12.776-64 kron.

Tatvina. Minolo noč so neznani tatje ulomili v trgovino s kolonijalnim blagom Rigo na lesnem trgu ter odnesli kave v vrednosti 80 kron.

Aretiranje. Včeraj popoldne so aretirali tukaj 28-letnega Danteja Ferretta iz Vičence; tamošnje sodišče ga je bilo obsodilo

zaradi goljufije v 2 in pol leti ječe. V sled tega izročje Ferretta italijanski oblastim.

Vremenski vestnik. Včeraj: toplomer ob 7. uri zjutraj 9.3, ob 2. uri popoldne 13.2 C. — Tlakomer ob 7. uri zjutraj 756.0 — Danes plima ob 6.58 predp. in ob 7.50 zvečer; oseka ob 1.11 predp. in ob 1.19 popoldne.

Dražbe premičnin. V četrtek, dne 29. marca ob 10. uri popoldne se bodo vsled naredbe tuk. c. kr. okrajnega sodišča za civilne stvari vršile sledeče dražbe premičnin: v ulici Corso 7, sukno; v ulicah Scorzera 4, Cisternone (Greta 334), Sette Fontane 17, Media 30 in v ulici del Bastione 1, hišna priprava.

Redni občni zbor zavoda sv. Nikolaja v Trstu. Dne 25. t. m. se je vršil v prostorih Tržaškega podpornega in bralnega društva redni občni zbor zavoda sv. Nikolaja v Trstu, kateremu je prisostvovalo mnogoštevilno občinstvo iz vseh slojev tržaškega Slovenstva. Po kratkem pozdravu predsednice, gospe Ponikvarjeve, je poročala tajnica, gospa Gromova o društvenem delovanju tako: Častite zborovalke! Ko se je pred dobrim poldrugim letom ustanovil naš prepotrebni zavod, edino samostojno žensko društvo ne le v Trstu, marveč vse Slovenije, tačas je marsikdo prigovarjal, da našega zavoda ni treba, da ne bode vsepal itd. Kakor društveni tajnici pa mi je danes čast, da Vam javim s ponosom, da je zavod sv. Nikolaja v kratkem času svojega obstanka lepo vsepal v moralnem in materijalnem oziru ter si pridobil dobro podlago za svoj nadaljnji razvitek. Naj navedem tukaj nekatere podatke.

Po prvem občnem zboru dne 18. septembra 1898 do danes je društveni odbor imel 12 rednih in nekaj izrednih sej, v katerih so se častite odbornice pod predsedništvom gospe Karle Ponikvarjeve posvetovale o društvenih stvareh ter so ukrepale o njih. Njegovemu Veličanstvu presvitemu cesarju je društvo izrazilo svoje sožalje o priliki izgube blagopokojne mu soproge, cesarice Elizabete, ter mu čestitalo o priliki Njegovega rojstnega dne. Obakrat je naš zavod prejel najvišjo zahvalo.

Zavod je priredil dve veselici z dramatičnimi predstavama, in sicer dne 2. novembra 1898 in 2. novembra 1899.

Obe veselici sta prinesli društvu lep čisti dohodek, a še lepši je bil njihov moralni uspeh. Zavod je poslal skoro vsem slovenskim županstvom prošnje, da bi mu ista pomagala preskrbeti njih dekleta s službami, koristiti jim z dobrimi navseti in poukom, reševati jih propada ter tako koristiti tudi občinam samim. Zal, da se je le malo občin odzvalo temu pozivu ter poslalo več ali manjše podpore. Te občine so: Ljubljana, Črnomelj, Cerkljica, Loški potok, Kastav, Litija, Rovte, Novomesto, Jelšane, Bovec, Vrhnika, Idrija, Sežana in Klanec.

Posnemanja vredne so pa zlasti Slovenke v Kranju in v Podgradu v Istri ter posojilnica v Idriji, ki so nam doposlane lepe svote. Posebna hvala gre gosp. Franu Kalistru, ki nam je podaril 200 kron in gospodu Hrastu, tukajšnjemu mestnemu učitelju, ki je podaril zavodu lepo število poučnih knjig ter s tem položil temelj društveni knjižnici. Hvaležno moramo omeniti častitega gospoda Furlana, ki je kakor društveni katehet obiskoval naš zavod vsaki teden ter poučeval dekleta v krščanskih in posvetnih naukih ter vsestranski skrbel za ugled zavoda. Z dobrimi navseti sta zavodu vedno pomagala častita gg. Warto in Štemberger. Posebna hvala gre tudi slovenskemu novinstvu, v prvi vrsti »Ed.«, ki je vzbujala zanimanje za naš zavod ter skozi vse leto priobčevala društvene izkaze in društvena poročila. Največ zaslug pa ima za zavod mati zavoda, notranja voditeljica in blagajničarica. Koliko truda in požrtvovalnosti jo stane vodstvo zavoda! In ona dela vse to brezplačno. Saj je pa tudi res to delo nepoplačljivo: narokovati je more le najčistejšje človekoljubje. V znak našega priznanja in zahvale, prosim, da vstanete vsi se sedežev. (Ugodilo se je želji.) Tudi vsem drugim dobrodelnikom, ki so na kateri koli način pripomogli k lepim uspehom našega zavoda, izrekamo s tem najsrčnejšo zahvalo.

Društvo je izgubilo tekom minolega leta velikega dobrotnika, gospoda Ivana Šabca, v katerega spomin je njegova blaga gospa soproga darovala društvu 200 kron. Izgubili smo tudi vrlo odbornico, gospo Terezijo Metlikovič. Slava nje spominu!

Odbor je odločil, da so dekleta oproščena plačevanja posredovalnice za službe ter da

imajo plačati stranke po dve kroni od posredovanja.

Zavod je vsprejel v svojo oskrbo do sedaj nad 600 deklet, katerim smo izvečine preskrbeli dobre, poštene službe: druge se je odposlalo domov, ali pa so odpotovale same.

Z veseljem moram povdarjati, da se za naš zavod ne zanimajo samo slovenske družine, ampak tudi naši nasprotniki Italijani, ki so večinoma zadovoljni z našimi dekleti.

Sprejemalo se je tudi drugorodke v oskrbo, a domačinke so imele vedno prednost.

Ni ga društva na Slovenskem, katero bi imelo toliko nasprotnikov, kakor jih ima baš naš zavod. Nasprotnice so mu vse one ženske, ki so doslej dajale našim dekletom prenočišča, nasprotni so mu naši narodni nasprotniki, ker vedo, da hoče zavod dekleta ohraniti veri in domovini. Vsi ti delajo ovire našemu delovanju, a vse to nas ne straši, marveč mi hodimo pogumno svojo pot. Boli nas pa, da se celo v naših vrstah najdejo ljudje, ki ovirajo delovanje zavoda, zabavljajo čezenj ter škodujejo s svojim neprevidnim postopanjem ugledu in napredku društva. In zakaj vse to? Zato, ker se je zavod zavzel za najnižje sloje ženstva, za to, ker hoče iz istega napraviti koristne ude človeške družbe. Nekateri hočejo, naj bi zavod iz naših deklet kar čez noč napravil prave vzore vseh čednosti. Pomislili naj bi pa ti nezadovoljneži, da zavod sprejema iz človekoljubja vsako dekle, če tudi isto ni angelj; vsprejema je v svoje okrilje, da je spreobrne, podučil ter mu svetuje. Zavod stori v tem oziru kolikor mu je sploh možno, in vemo, da ta trud ni bil zastoj. A čudežev pa ne more delati, niti v eni noči popraviti tega, kar je zakrivila dvajsetletna vzgoja.

Očita se nam celo, da dajemo dekletom priliko k pohajkovanju, češ, ker jih vzdržujemo. Zavod pa daje dekletom samo prenočišče; hrano pa jim daje voditeljica zavoda na lastni račun; ako boče ona komu kaj podariti, je to njena svobodna volja ter jej tega ne more nihče zabraniti.

Naš zavod ima še mnogo nedostatkov, to pa zaradi tega, ker dobiva vse premalo podpor. Prepotrebno bi bilo, razširiti društvene prostore, ker so dosedajni preomejeni. Koliko prošelj deklet moramo sedaj odbiti, ker je vedno vse prenapolnjeno. Vse to bi naj pomislili tisti, ki so tako malo naklonjeni našemu zavodu ter o istem sodijo tako pesimistično. Končno pozivljem slovensko ženstvo, naj stopi v naše kolo, ter nam pomaga reševati naša dekleta moralnega propada, saj so tudi naše sestre. Tudi one postanejo nekdanj, ako jih rešimo, zavedne slovenske matere. Kjer je pa mati zavedna, je zavedna družina in kjer je zavedna družina, je zaveden tudi narod. Tak zaveden narod naj postane naš mili slovenski narod.

Sklepajé to skromno poročilo, kličem vsem: Združujmo se složno v to človekoljubno delo, katero naj nam blagoslovi sam sv. Nikolaj, varuh deklet.

Posvetovanje za sestavo novega odbora »Delal. podpornega društva« bo prih. nedeljo dne 1. t. m. ob 5. uri popoldne v društvenih prostorih.

Anton Čevna.
načelnik nadz.

Pevska vaja. Podpisani javlja, da bo pribodnja pevska vaja v soboto zvečer ob navadni uri v pevski sobi.

ODBOR
pevskega društva »Kolo«.

«Slovenska čitalnica» priredi tekom prvih dnuj meseca aprila svojim členom koncert z raznovrstnim programom. Dan in natanjšni vsopred priobčimo pravočasno.

Vesti iz Kranjske.

* Na vojaškem naboru v Ljubljani je bilo včeraj potrjenih 54 okoliških mladeničev. — V Kamniku in Prevojah so potrdili od 608 fantov 190.

* V Kranju se je nastanil izprašani učitelj godbe g. F. Wogroly.

* Broda čez Savo je deželna vlada dovolila za daljšo dobo 5 let in sicer Fr. Klemenčiču iz Mrtvic pri Krškem, in turnski grajščini pri Črničju.

* Prijeli so predvčerajšnjem v Ljubljani Jos. Jarms, posestnika s Korenitke pri Veliki Loki, ki je razprodal vse svoje premoženje na tihem ter je hotel uiti svojim upnikom v Ameriko.

* Železniška postaja Preserje je osigurana. S tem bo mej drugim gotovo tudi posebno ustreženo slovenskim, pa tudi

drugim hribolezem, za katere se odpre novo polje. Varna je ta postaja tudi za božjo pot na Žalostni gori.

* Zdravniška zbornica kranjska je sklicala za dan 29. t. m. enketo, da se definitivno uravna razmerje med zdravniki in zavarovalnicami za slučaj nezgod. Na enketo so povabljeni vse na Kranjskem v to svrbo delujoče zavarovalnice. Zdravniško zbornico kranjsko bosta zastopala: dr. P. De Franceschi in dr. V. Gregorič.

Brzljavna poročila.

Nižeavstrijski deželni zbor.

DUNAJ 28. (K. B.) Posl. Steiner in dr. so stavili nujni predlog, ki poziva vlado, naj deluje na to, da pridejo v državnem zboru čim prej na razpravo zakonski načrti o gradnji več železnic na državne stroške ter o ustanovitvi stavbinskega in investicijskega preloiminarne uprave državnih železnic za dobo do konec leta 1904. ter da se po zakoniti rešitve teh načrtov nemudoma začne z razširjenjem prometne mreže in gradnjo druge zveze s Trstom. Nadalje se pozivlja vlada, naj deluje na to, da se vodstva avstrijskih privatnih železnic preosnujejo v modernem smislu. Na to je deželni maršal priobčil vspeh volitev v odseke.

Dunajski mestni svet.

DUNAJ 28. (K. B.) Kakor javljajo listi, je odložilo 35 občinskih svetovalec svoje mandate.

Stavke.

DUNAJ 28. (K. B.) Listi javljajo iz Moravske Ostrove, da je vlada razpustila tamošnje radikalno delavsko društvo.

LABINJ 27. (K. B.) Jutri prične pogajanje radi poravnave štrajka.

Loubet v Parizu.

PARIZ 27. (K. B.) Predsednik Loubet se je predpoludne vrnil semkaj.

Otvoritve pariške razstave.

PARIZ 27. (K. B.) V ministerskem svetu, ki je bil v palači Elisée, so določili, da se svetovna razstava otvori dne 14. aprila tek. leta.

Oboroženje švicarske vojske.

BERN 27. (K. B.) Narodni svet je dovolil zveznemu svetu kredit 300.000 frankov, da nadaljuje poskušnje z novim oboroženjem topništva. V svrbo primerjanja s Kruppovo baterijo hočejo za drugo baterijo nabaviti tope belgijskega sestava Coquerill Nordensfeld.

Zakon o pomnoženju mornarice v državnem zboru Nemškem.

BEROLIN 27. (K. B.) Proračunski odsek državnega zbora je začel danes pretresati zakon o mornarici. Državni tajnik pl. Bülow je dajal zaupna obvestila o zunanjih razmerah Nemčije ter prišel do zaključka, da je razširjenje mornarice neobhodno potrebno v razvitek miroljubne politike. Državni tajnik pl. Tirpitz je poročal tajno o mornarskem položaju Nemčije.

Strahovlada na Kitajskem.

LONDON 27. (K. B.) »Daily Mail« javlja iz Shanghaija z včerajšnjega dne, da je cesarica-udova zapovedala dvema križaricama, da odplujeta v Straits-Settlements ter poskusita z ljudmi, ki jih je poslala tjakaj, da se polstita — ali živih ali mrtvih — nekaterih tamošnjih prijateljev reform. Cesarica-udova je menenja, da križarici lahko uideti angležkim vojnim ladijam.

Vojna v južni Afriki.

Joubert v Pretoriji.

LONDON 27. (K. B.) »Reuter« javlja iz Pretorije dne 23. t. m.: Joubert je prisel iz Kroonstadta semkaj ter upa, da se bode v kratkem zamogel vrniti v Natal.

Izpred Kimberleya.

LONDON 28. (K. B.) »Daily Cronicle« javlja iz Kimberleya z dne 26. t. m.: 400 Boercev iz Oranja je zasedlo cesto med Kimberleyem in Pardebergom.

Na Oranjski meji.

LONDON 28. (K. B.) »Daily Telegraph« javlja iz Ladysmitha dne 26. t. m.: 20.000 Boercev iz Oranja čuva devet sotesk čez gorovje Trachen. Kakor je slišati, so Boerci umaknili svoje težko topovje iz Biggarsberga. Ne mislijo se tamkaj utrditi.

Iz Mafekinga.

LONDON 28. (K. B.) »Morning Post« javlja iz Mafekinga dne 15. t. m. čez Gaborones: Tudi danes so Boerci obstreljali angleške pozicije. Boerci si prizadevajo na vse mogoče načine, da bi pomirili urojence. Tukaj je vse zdravo.

Trgovina in promet.

Kako je klavzula o carini na vino v pogodbi z Italijo

uničevala našo produkcijo vina, o tem pričajo nastopni podatki. V letu 1892 je Dalmacija pridelala še 1,253.224 hektolitrov, dočim je v letu 1898 pridelala le še 922.167 hektolitrov, torej za 331.048 hkl. manje. Ta odpadek je sicer nekoliko posledica raznih boleznih na trtah. Ali glavni vzrok temu odpadu je v nenavadnem padanju cen vinom. To padanje pa je začelo z onim časom, ko so stopila v veljavo določila nove trgovinske pogodbe z Italijo, posebno pa ona, ki so obsežena v tako imenovani klavzuli, ki določa uvozno takso za italijanska vina le s 3 gld. za hektoliter. Vsled te pogodbe se je začela močna konkurenca z cenenimi italijanskimi vini, v kateri konkurenci so domača dalmatinska vina morala podleči. V nekaterih krajih so ubogi vinogradniki v največji bedi vzlic temu, da imajo polne kleti. V hišah, v katerih je bilo še pred 10 leti vsaj razmerno blagostanje, je danes turščica izključna hrana. Po nizkem cenjenju je klavzula povzročila Dalmaciji do 8 milijonov škode na leto. — To so podatki, ki kriče, in smo res radovedni, da-li se še najde državnik, ki bi hotel zopet podpisati pogodbo, ki mora, ako bi se obnovila, v malo letih vse te pokrajine — avstrijske pokrajine! — pahnuti v popolno pogubo in uničiti pri tisočih in tisočih vsako zmožnost za plačevanje davkov. Mi vsaj ne bi pripoznali nikacih »viših ozirov«, ki bi bili vredni, da bi se radi njih lastni državljan ubijali gospodarski na tak način. Z jedne strani nimamo prav nobene vere, da bi se na zaveznicu Italijo smeli zanašati za vse slučaje, a na drugi strani da bi takemu zavezništvu žrtvovali gospodarsko ekzistenco svojih državljanov, katerih lojalnost se je izkazala ob vsaki priliki na najsijajnejši način — to bi bilo preveč! Ali mogoče je vse, zato je poslanec dolžnost, da stoji na straži, da se ne obnovi taka gorostasna določba.

Trgovinske vesti.

Budimpešta 28. Pšenica za oktober K. 7.67 do 7.68. Pšenica za april K. 7.43 do 7.44 Rž za oktober K. 6.51 do 6.52. Rž za april K. 6.30 do 6.31 Koruza za juli K. — do —. Koruza za maj 1900 K. 5.32 do 5.34. Oves za oktober K. — do —. Oves za april K. 4.88 do 4.90

Pšenica: ponudbe zmerne povpraševanje omejeno, mlačno. Prodaja: 10.000 met. stot. za 2 do 5 st. ceneje Vreme: lepo.

Hamburg 28. Trg za kavo. Santos good average za mare 36.— za maj 36.50, za september 37.25 za december 37.75 Denar.

Havre 28. Kava Santos good average za februar 50 k. frankov 43.75, za juli 50 k. frankov 44.50.

Dunajska borza dne 28. marca.

	danes.	včeraj
Državni dolg v papirju	99.40	99.30
" " v srebru	99.15	99.05
Avstrijska renta v zlatu	98.20	98.35
" " kronah 4%	99.50	99.25
Kreditne akeije	235.60	234.35
London 10 Lsr.	242.90	242.95
20 mark	23.70	23.72
Napoleoni	19.27	19.28
100 italijanskih lir	90.20	90.20
Cekini	11.38	11.38

Zaloga in tovarna
pohištva vsake vrste
od
Alessandro Levi Minzi v Trstu.
Piazza Rosario 2. (šolsko poslopje).
Bogat izbor v tapetarijah, zrealh in slikah. Ilustriran cenik gratis in franco vsakemu na zahtevo.
Cene brez konkurence.
Predmeti stavijo se na brod ali železnic brez da bi se za to kaj zaračunao.

Službo išče

kakor trgovski potovalec v manifakturni in specerijski stroki popolnoma vešč, mlad mož, ki ima mnogo znanja s trgovci na Kranjskem, Štajerskem, Primorskem in Hrvaškem in je zmožen slovenskega, hrvaškega in nemškega jezika. Eventuelno bi vsprejel tudi kako drugo službo. Pisma je adresirati na uredništvo tega lista.

Odhod in prihod parnikov.

V Žavljje preko Sv. Marka, Šklednja, Sv. Sobote, Milj ob 7.15, 9, 11.30 predp. 2.15 pop. Prihod 8.—, 10.— predp. 12.10, 3.25, 4.45 pop.

V Milje 8 (pošta), 9.30, 12 (pošta) predp. 2.30, 4.15 (preko Sv. Marka) 6.15 pop. Prihod 7 (preko Sv. Marka), 8, 9.30 (pošta) predp.; 1.30, 3.30 (pošta), 5.30 pop. Ob ned. in prazn. 8 (pošta), 9.30, 12 (pošta) predp.; 3.—, 4.30, 7.15 pop. Prihod: 6.30 (preko Sv. Marka) 8.—, 9.30 (pošta) predp., 2.—, 3.45 (pošta) 6.30 pop.

V Koper 7.50 predp., 12.05 (pošta) 3.—, 4.15 (pošta) pop. Dohod 6.45, 9.— (pošta) predp. 1.30, 3.— (pošta). Ob ned. in prazn. 7.50 predp., 12.05 (pošta), 5.— pop. Dohod: 6.45, 9.— (pošta) predp., 4.— (pošta) pop.

V Piran preko Izole 12.30, 3.— pop. Dohod preko Izole 6.30, 7.— predp. Ob ned. in prazn.: 11.30 in opoldne. Dohod: 6.30, 7.— zjutraj (parnika „Istria“ in „Portorose“).

V Umag vsak dan razun nedelj ob 4 pop. Dohod 6.— zjutraj.

V Rovinj preko Pirana, Cittanove, Poreča vsaki pond., sredo, petek 7.30 zj. Dohod torek, četrtek, soboto ob 7. uri zjutraj.

V Pulj preko Pirane, Cittanove, Salvore, Poreča, Vrsara, Rovinja in Fassane ob 6.45 zjutraj vsak dan. Dohod 2 pop.

V Miramar 10.45 predp. 3.15 pop. Dohod 1.30 6 pop.

Furlanska železnica.

Odhod iz Tržiča:

7.48 pdp., 1.53, 6.25 pop. preko Červinjana v Italijo 10.42 „ in 10.48 večer do Červinjana.

Dohod v Tržič:

7.20, 9.45, predp., 5.48, 10.33 pop. iz Italije preko Červinjana, 1.35 pop. iz Červinjana.

Prihod in odhod vlakov.

Južna železnica.

Odhod iz Trsta:

6.20 pdp. omn. Nbrežina, Červinjan, Benetke
8.— „ brzovl. Dunaj, zveza z Reko
8.25 „ „ Nbrežina, Videm, Benetke, Rim
9.— „ omn. Nbrežina, Videm, Benetke, Verona
9.55 „ pošt. Dunaj, zveza Budapešt in Zagreb
12.45 pop. omn. Kormin, zveza Červinjan, Benetke
4.35 „ „ Nbrežina, Videm, Benetke, Rim
5.30 „ „ Benetke (via Červinjan in via Videm)
Rim (via Bixij) naravnost.
6.25 „ pošt. Dunaj, zveza z Reko
8.15 zvc. brzovl. Kormin
8.15 „ „ Dunaj, zveza s Peštm., Reko
8.45 „ meš. Nbrežina, Videm, Benetke
9.45 „ „ do Mürzuschlaga
6.10 „ (samo ob sredah) ekspres v Ostende

Dohod v Trstu:

6.56 pdp. meš. iz Mürzuschlaga, Beljaka itd.
7.33 „ iz Italije, Kormina, Nbrežine
8.45 „ brzovl. iz Kormina
9.28 „ „ Dunaj, zveza s Pešto, Mnihim
10.25 „ pošt. Dunaj, zveza z Reko
10.40 „ brzovl. iz Italije preko Kormina
11.20 „ omn. iz Benetk (via Červinjan)
5.35 pop. pošt. Dunaj, zveza z Gorico
7.45 zvc. omn. iz Italije preko Kormina
8.30 „ brzovl. iz Italije preko Kormina
9.— „ „ Dunaj, zveza z Reko
11.35 „ omn. iz Italije preko Kormina
10.38 pdp. (samo v sredo) ekspres iz Ostende

Državna železnica.

Odhod od Sv. Andreja

6.30 pdp. Hrpele, Ljubljana, Dunaj, Beljak
8.45 „ Hrpele, Rovinj, Pulj, Dunaj
4.50 pop. Hrpele, Divača, Rovinj, Pulj, Dunaj
7.45 „ brzovl. Pulj, Divača, Beljak, Dunaj
2.30 „ Hrpele, Divača (samo ob nedeljah in praznikih).

Dohod k sv. Andreju.

8.05 pdp. Divača
9.35 „ Pulj, Rovinj
11.15 „ Hrpele, Ljubljana, Dunaj
6.15 zvc. Pulj, Rovinj, Dunaj, Ljubljana
9.50 „ brzovl. Pulj, Rovinj, Dunaj
9.25 „ Hrpele, Divača (samo ob nedeljah in praznikih.)

!!Nezaslišano!!

191 predmetov za samo 2. gld. 10 kr.

1 krasna pozlačena ura, jamčena tri leta.
1 pozlačena verižica.
1 krasen etui za smodke.
1 fino toaletno obrobjeno zrelo s pokrivalom.
1 notes vezan v angleško platno.
1 oprava zapetnih gumbov iz double-zlata I. vrste.
1 oprava naprsnih gumbov iz double-zlata I. vrste.
1 par uhanov iz double-zlata I. vrste. z vdelanimi biseri.
1 zelo koristna pisalna oprava.
1 toaletno milo prijetne vonjave.
72 najboljših jeklenih peres.
25 finih pismenih zavrtkov.
25 pol finega pismenega papirja in
50 koristnih predmetov za gospodinjje.
Imenovanih 191 krasnih predmetov razpošilja samo za 2 gold. 10 kr. (ura sama stane toliko) švicarska izvozna trdka

H. SCHEUER, Krakovo

Josefsplatz št. 46.

Kar ne ugaja, se sprejema nazaj v teku 8 dnij.
Ilustrovani ceniki zastoj in franko.

Pohištvu in meblji.

Novoporočenci pozor! Velika zaloga vsakovrstnega pohištva, mebljeve, okvirjev, ogledal, stolice za jedilne sobe, blazin z različnimi tapetarijami in pohištvo za elegantne sobe. Sprejemanje vsakovrstnih naročil v vsoto stroko spadajočih del. Anton Breščak, Gorica, Gosposke ulice št. 14. Prodaja proti primerni varščini tudi na obroke.

Prva slovenska izdelovalnica mrežic za plinovo luč (Auer)

Javljam slavn. občinstvu, da sem odprl svojo izdelovalnico in prodajalnico nepregorljivih mrežic za plinovo luč (Auer) na vogalu Piazza Negozianti in Via dell'Arsenale Uvažujmo geslo: »Svoji k svojim« se priporočam za obilne naročbe. Dragotin Vitez

100 do 300 goldinarjev

zamorejo si pridobiti osebe vsakega stanu v vsakem kraju gotovo in pošteno, brez kapitala in rizika z razpečevanjem zakonito dovoljenih državnih papirjev in srčk. Ponudbe pod naslovom Ludwig Oesterreicher v Budimpešti, VIII Deutsegasse, 8.

FILIJALKA

C. kr. priv. avstr. kreditnega zavoda za trgovino in obrt v Trstu.

Novci za vplačila.

V vrednostnih papirjih na	V napoleonih na
4-dnevni izkaz 2 1/2 %	30-dnevni odkaz 3 1/2 %
30- „ „ 3 3/4 %	3-mesečni „ 2 1/4 %
	6- „ „ 2 1/2 %

na pisma, katera se morajo izplačati v sedanjih bankovnih avstrijske veljave, stopijo nove obrestne takse v krepot z dnem 24. junija, 28. junija in odnošno 20. avgusta t. l. po dotičnih objavah!

Okrežni oddel.

v vredn. papirjih 2%, na vsako svoto. V napoleonih brez obresti.

Nakaznice

na Dunaj, Prago, Pešto, Brno, Lvov, Tropave, Reko kako v Zagreb, Arad, Bielitz, Gablonz, Gradec, Sibinj, Inomostu, Czovec, Ljubljano, Linu, Olomcu, Reichenberg, Saaz in Sologradu, brez stroškov.

Kupnja in prodaja

bitku 1% provizije.

inkaso vseh vrst pod najumestnejšimi pogoji.

Prodajmi.

Jamčevne listine po dogovoru. Kredit na dokumente v Londonu, Parizu, Berlinu ali v drugih mestih — provizija po jako umestnih pogojih. Kreditna pisma na katerokoli mesto.

Vložki v pohrano.

Naša blagajna izplačuje nakaznice narodne banke italijanske v italijanskih frankih, ali pa po dnevnem kursu. Sprejemajo se v pohrano vrednostni papirji, zlati ali srebrni denar, — inozemski bankovci itd. po pogodbi.

Prodá se lepa in prostrana kavarna

pod ugodnimi pogoji. Ponudbe na Božo Mijić, posredovalec na Reki.

Dr. Rosa Balsam Praško domače zdravilo

iz lekarne B. Fragner-ja v Pragi

je že več kakor 30 let obče znano domače zdravilo vzbuja slast in odvaja lahko. Z redno uporabo istega se prebavljanje krepi in ohrani.

Velika steklenica 1 gld., mala 50 nvč. po pošti 20 nvč. več.

Svarilo! Vsi deli embalaže nosijo zraven stoječo, postavno položeno varstveno znamko.

Glavna zaloga:

Lekarna B. Fragner-ja c. in kr. dvornega zalagatelja „pri črnem orlu“

Praga, Malastran, ogel Spornerejeve ulice.

Vsakdanje poštno razpošiljanje.

Zaloga v lekarnah Avstro-Ogerske, v Trstu v Lekarnah: G. Luciani, E. Leitenburg, P. Prendini, S. Serravallo, A. Suttina, C. Zanetti, A. Praxmarer.

Narodna jed

postati morajo testenine iz Prve kranjske tovarne testenin Znidaršič & Valenčič v Il. Bistrici po njih izbornem okusu, obilni redilnosti, nizki ceni in enostavnem pripravljanju. Zahtevajte jih v vseh prodajalnicah jestvin.

Šivalnih strojev tovarniška zaloga Ivana Jax-a v Ljubljani

Dunajska cesta št. 13. priporoča svoje pripoznano najboljšo šivalne stroje za domačo porabo in obrtniške potrebe.

Čuvaj se 0000 roman. Velja 35 nvč. Prodaja se v upravnishvu našega lista.

Za bolne na želodcu!

Vsakemu, kateri si nakoplje želodčne bolezni s prehlajenjem ali s prenapolnjenjem želodca, z življenjem pomankljivih, težko prebavnih, prevročih ali premrzlih jedil ali z nerednim življenjem kakor n. pr. želodčni katar, želodčni krč, želodčne bolečine, težko prebavljenje ali zasliženje

Priporoča se dobro domače zdravilo, katerega izvrstno zdravilno delovanje je že izza več let preskušeno. To zdravilo je znano

prebavno in kričistilno sredstvo

Hubert Ullrich-ovo zeliščno vino.

To zeliščno vino je sestavljeno od izvrstnih, zdravilnomočnih zelišč in dobrih vinom, jači in očišča cel prebavni sistem človeka, ne da bi isto bilo čistilo. Zeliščno vino odstranjuje vse nerednosti v krvnih oseh, čisti kri vseh pokvarjenih tvarin, ki povzročajo bolezni in deluje vspešno novo napravo zdrave krvi.

S pravčasno porabo zeliščnega vina zamore se odpraviti želodčne slabosti že v kali. Ne smemo tedaj pozabiti, dati prednost porabi tega vina pred vsemi ostrimi, ter zdravju škodljivimi razjedljivimi sredstvi. Vsi pojavi kakor: glavobol, riganje, rezavica, napačenje, slabosti z bruhanjem, kateri se pri dolgotrajnih (zastarelih) bolečinah, na želodcu tako radi pojavljajo, odstranjuje se čisto že po enkratnem pitju tega vina. in nje neprijetne posledice kakor: stiskanje, ščipanje, bitje srca, nespanje in tudi strmenje krvi v jetrah, vranici in sistemu vratnih živec (haemorrhoidične bolečine), odstranjuje se s zeliščnim vinom hitro in voljno. Zeliščno vino odpravlja vsako neprebavo, podeljuje prebavnemu sistemu povzdigo in odstranja iz želodca in črev z lahkim čistilom človeka vse ličvredne tvarine.

Mršav in bled pogled človeka, pomanjkanje krvi, oslabiljenje

navadne posledice slabe prebave, pomankljivega naraščanja krvi in bolehnega stanja jeter.

Pri popolnem pomankanju volje do jedi, pod nervoznem zbeganjem in otočnostjo kakor tudi pogosti glavoboli in nespanje provzročajo večkrat takim bolnikom hiranje.

Zeliščno vino daje oslabei telesni moči svežo vspodbujajo. Zeliščno vino podeljuje človeku voljo do jedi, pospešuje prebavo in redjivo, vspodbuja močno menjavo snovi, povspesuje in izboljšuje tviranje krvi, olajšuje razdražene čute in podeljuje bolnikom nove moči in novo življenje.

To dokazujejo mnogostevilna priznanja in zahvalna pisma. Zeliščno vino prodaja se v steklenicah po 1 gld. 50 nvč. in 2 gld. v lekarnah v Trstu, Sežani, Miljah, Kopru, Lzoli, Piranu, Tržiču, Ogleju, Červinjanu, Ronkah, Vjavi, Ajdovščini, Postojni, Gradščici, Krmini, Gorici, Umagu, Bujah, Buzetu, Opatiji, na Reki, Krku, Cresu, Malem Lošinju, Labinju, Pazinu, Motovunu, Vižinadi, Staremgradu, Poreču, Rovinju, Vodjanu, Pulju, Portogruaru, Trevižu, Vidmu, Benetkah itd. kakor tudi v lekarnah po celem Avstro-Ogerskem in sosednih deželah.

Tudi razpošilja trdka: lekarne v Trstu Piazza grande št. 3 in Via nuova št. 27, po 3 ali več steklenic zeliščnega vina po originalni ceni po vsej Avstro-Ogerskej poštini in zaboja prosto.

Svari se pred ponarejanjem!

Zahteva naj se izrečno Hubert Ullrich-ovo Zeliščno vino.

Moje zeliščno vino ni nikaka skrivnost, ampak sestoji iz: Malaga vina 450,0, vinskega spirita 100,0, glicerina 100,0, rudečega vina 240,0, jerebičnega soka 150,0, črešnjevega soka 320,0, mane 30,0, koprive, jazeža, omanovih korenin, američanskega lapuha, lečjanovih in kolmežnih korenin vsacega po 10,0. Te tvarine naj se pomešajo.

Costilina Andemo de Franz

Via della Geppa št. 14.

poči izvrstno belo vipavsko ter istrsko in dalmatinsko črno vino. Dobra kuhinja, domače klobase, Costilina je odprta vedno do 1. ure popoldne. Za obilen obisk se priporoča

Konsumno društvo pri Sv. Jakobu

namaznja slav. občinstvo da je odprlo v ulici Concordia (vogel ulice Vespucci) pri Sv. Jakobu

svoyo novo gostilino

Toči izvrstno istrsko, dalmatinsko in vipavsko izvrstna kuhinja vedno pripravljena z gor-kimi in mrazimi jedili.

Za mnogobrojni obisk se priporoča

Odbor.